

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI
VJESNIK
11

YU ISSN 0350-9370

MUZEJSKI VJESNIK

11

СРПСКА МУЗЕЈСКА АКАДЕМИЈА
Београд, 1988. год.

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

TEHNIČKO UREDNIŠTVO

Ljerka Albus, Antica Bregović, Miroslav Klemm, Magdalena Lončarić, Darko Sačić

Urednik: Darko Sačić

Naslovna stranica: Darko Sačić

Muzejski vjesnik izlazi jedanput godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Za sadržaj tekstova odgovaraju autori.

Glasiло solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Nakladnik:

Gradski muzej Varaždin

Za nakladnika: Darko Sačić

Tisak: NIŠRO Varaždin

Broj 11 — Ožujak 1988.

God. XI

Naklada 800 komada

Naslovna stranica: Detalj s izložbe »Sportski kostim nekad i danas«, biciklistkinja 1898. g.

Prijevodi: Doris Baričević, Ljerka Perči, Oka Ričko, Marina Šimek

MUZEJSKI

VJESNIK

11

GRADSKI MUZEJ VARAŽDIN
1988. g.

Niz zadataka vezanih za djelovanje i održavanje Spomen-muzeja u financijskom smislu ne mogu se realizirati u okviru općinskog SIZ-a za kulturu, a uključivanjem u Memorijalni centar došlo bi do stvaranja financijske podloge šire društveno-političke zajednice na temelju zakonske odluke što bi omogućavalo optimalno djelovanje i održavanje »Spomen muzeja Josipa Broza Tita« u Velikom Trojstvu.

Cjelokupna aktivnost na povezivanju kreće se u vidu zakonske regulative od Općine Bjelovar, ZOB — Regionalnog odbora za obilježavanje imena i djela druga Tita prema Republičkom odboru za Spomen-obilježja povijesnih događaja i ličnosti Sabora SRH u smislu donošenja zakonske odluke o uključivanju »Spomen-muzeja

Josipa Broza Tita« iz Velikog Trojstva u Memorijalni centar »Josip Broz Tito« iz Beograda. Daljna aktivnost nastavljena je u 1987. godini kontaktima Memorijalnog centra, DPO općine Bjelovar i Zajednice općina Bjelovar (MOK SKH Bjelovar, Konferencija SSRN ZO Bjelovar).

Gradski muzej Bjelovar sa »Spomen-muzejom Josipa Broza Tita« u Velikom Trojstvu kao integralnim dijelom pokreće inicijativu o povezivanju sa Memorijalnim centrom »Josip Broz Tito« u Beogradu, u smislu objedinjavanja svih memorijalnih značaja vezanih za život i rad druga Tita i zajedničkog djelovanja i prezentiranja sadržaja vezanih za revolucionarni rad i ličnost Josipa Broza Tita.

Antun Stišćak, Muzej grada Koprivnice

PLAKATI ŠTAMPANI U KOPRIVNICI PRED PRVE DEMOKRATSKE IZBORE U STUDENOM 1945. GODINE

U kolovozu mjesecu 1945. godine AVNOJ je proširen, koortiranjem novih članova, a u skladu s odlukama donijetim na Drugom Zasjedanju AVNOJ-a i pretvoren u privremenu Narodnu Skupštinu. Zadatak Privremene Skupštine bio je pripremiti izbore za Ustavotvornu Skupštinu. Izbori su održani i Ustavotvorna Skupština je konstituirana 11. studenoga 1945. godine. Skupština je u svom sastavu, a u skladu s demokratskim uređenjem imala dva vijeća, Savezno i Vijeće Naroda. Ustavotvorna Skupština je 29. studenoga 1945. godine proglasila Republiku. Izbori za Ustavotvornu Skupštinu, kao i za Republičke, Okružne i Općinske bili su najavljeni i najavljivani mnogim plakatima, lecima i oglasima širom zemlje, a isto tako i u Koprivnici. Na ovom ćemo mjestu objaviti desetak plakata, koji su pred izbore 1945.

bili izvršeni u Koprivnici, a koji se čuvaju u Muzeju grada Koprivnice.

Mnogi plakati izdani su, i govore u znak zahvalnosti strategu naše Narodnooslobodilačke borbe i socijalističke revolucije, pa stoga ovdje navodimo kao prvi plakat, kojim se obilježava i spominje Maršal Jugoslavije.

Plakat, MGK

inv. br. 4 851

»Živio Maršal Jugoslavije Drug Tito«

Još na Drugom Zasjedanju AVNOJ-a jedan od zaključaka bio je, da će se narod nakon oslobođenja opredjeliti za Republiku ili za Monarhiju. Sa ovih plakata štampanih u predizbornom periodu vidi se ujedno što narodu donosi opredjeljenje prilikom glasanja za Republiku, za listu Druga Tita.

Plakat, MGK

inv. br. 4 819

»Za TITA

Za bolji život radnog naroda«

Plakat, MGK

inv. br. 4 872

»Živjeli izbori za Ustavotvornu Skupštinu, prvi slobodni izbori naroda Jugoslavije!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 865

»Na izbore za dostojanstvo i bolji život inteligencije, za pobjedu narodnog fronta!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 864

»Učestvujući na izborima, glasajući za listu Narodnog fronta, svaki Srbin, Hrvat, Slovenac, Makedonac i Crnogorac glasa za svoju nacionalnu ravnopravnost i za slobodnu moćnu i nezavisnu Jugoslaviju!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 873

»Neka ne bude ni jednog Šiptara, Mađara, Rumunja, Slovaka, Čeha, Turčina, Talijana, građanina Demokratske Federativne Jugoslavije, koji neće učestvovati na izborima i glasati za listu Narodnog fronta, za svoju jednakost i ravnopravnost!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 870

»Dolje reakcionarna opozicija koja putem izdaje i putem tuđinske reakcije hoće da vrati staru, protivnarodnu i tiransku i vazalnu Jugoslaviju! Živjela sloboda i nezavisnost Jugoslavije!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 871

»Živjela federativna narodna Republika Jugoslavija!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 855

»Bez nove Jugoslavije nema slobode radničkoj klasi!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 854

»Pobjeda Narodne fronte, Pobjeda demokracije«

Plakat, MGK

inv. br. 4 878

»Za pobjedu Narodnog fronta na izborima, za pobjedu bratstva, jedinstva i ravnopravnosti naroda Jugoslavije!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 843

»Živjela jedinstvena vlada demokratske federativne Jugoslavije!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 856

»Živio jedinstveni front, tekovina pobjedonosnog oslobodilačkog rata, pobjedonosna sila narodnih masa u borbi za očuvanje i razvijanje demokracije, nacionalne ravnopravnosti i narodne vlasti u borbi za bolji i kulturniji život najširih narodnih masa!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 849

»Izvan fronte nema demokracije«

Plakat, MGK

inv. br. 4 866

»Neka ne bude ni jednog građanina Demokratske Federativne Jugoslavije, koji ne bi učestvovao na izborima za Ustavotvornu Skupštinu!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 875

»Novi zakoni — nova sretna Budućnost!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 886

»Bez narodne fronte nema demokracije, nema federacije, nema ravnopravnosti naroda!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 885

»Pobjeda fronte — pobjeda naroda!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 883

»Svi na izbore za republiku! Republika — to je red, sloboda i ravnopravnost za narod!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 882

»Glasajte za one koji su u borbi dokazali vjernost NARODU!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 881

»Tko ne ide na izbore — taj je protiv svoga naroda!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 880

»Svi na izbore za USTAVOTVORNU SKUPŠTINU za TITA, za narodnu vlast, za demokraciju, za bolji život!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 879

»Slobodni izbori — snaga narodne demokracije, dokaz snage i čvrstine!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 820

»Pobjeda narodne fronte brza obnova«

Plakat, MGK

inv. br. 4 824

»Republika to je red, sloboda i pravda za narod!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 825

»Pobjeda fronte nerazrušiv savez sa Rusijom«

Plakat, MGK

inv. br. 4 844

»Živio VLADIMIR NAZOR Predsjednik Hrvatskog Sabora!«

Nakon okupacije Jugoslavije i nakon izdajničke politike vlade koja bježi iz zemlje sudbina zemlje i naroda dolazi u ruke KPJ i njena rukovodstva. Organiziran je i poveden oružani ustanak. Sve je počelo od diverzantskih i partizanskih grupa, četa, odreda, brigada da konačno oslobođenje zemlje ostvarila jedna nova, moderna Armija sa svojih 800 000 boraca. Unatoč neprijateljskoj propagandi koju je širio u narodu, protiv partizana i oružane borbe partizanski borci postajali su sve omiljeniji i rado primani od naroda u koji su god kraj došli, a mo-

derna Armija postaje garantom očuvanja slobode.

Plakat, MGK

inv. br. 4 869

»Živjela naša slavna jugoslavenska armija, čuvar prava i nezavisnosti Demokratske Federativne Jugoslavije!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 823

»Narodna armija
Narodna demokracija
Narodna fronta«

Osim Narodnooslobodilačke vojske, Narodne Armije golem doprinos u toku Narodnooslobodilačke borbe dala je i pozadina, koja i nakon oslobođenja ostaje čvrst oslonac i čuvar slobode svoje zemlje.

Plakat, MGK

inv. br. 4 845

»Živjeli heroji naše pozadine radnici, seljaci i narodna inteligencija koji su svojim neumornim radom i svojim samopožrtvovanjem omogućili pobjede naše armije i koji će obnoviti i izgraditi našu domovinu!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 877

»Živjelo naše junačko demokratsko seljaštvo, garancija pobjede Narodnog fronta na izborima za Ustavotvornu skupštinu!«

Osim muškaraca, velik doprinos u toku NOB-a dale su i žene i omladina kao i mnogi pioniri što je Maršal Jugoslavije uvijek naglašavao u svojim govorima na Kongresima AFŽ-ea i Omladine kao i u govorima pred građanima ističući »da se zemlja koja ima takove žene i takovu mladu generaciju ne treba bojati za svoju budućnost.

Plakat, MGK

inv. br. 4 827

»Kroz narodnu frontu — žene su srušile vjekovno ropstvo«

Plakat, MGK

inv. br. 4 863

»Živjela junačka omladina Jugoslavije, budućnost domovine, plemeniti i neu-

strašivi borac za ideale Narodnog fronta, za sretnu budućnost naroda Jugoslavije!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 887

»OMLADINO!

Svi na izbore! Neka ne bude ni jednog omladinca ni omladinke, koji ne bi išao na glasanje.«

Plakat, MGK

inv. br. 4 874

»Junačke žene Jugoslavije, sve na izbore za Ustavotvornu skupštinu! Svaki glas za listu Narodnog fronta, za prava žene, za prava majke, za osiguranje djece!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 884

»ŽENE!

Glasajte za listu maršala TITA, time glasate za svoju ravnopravnost!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 902

»Živjelo prvo zasjedanje Ustavotvorne Skupštine!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 902

»Ustavotvorna Skupština donosi nam demokraciju — Republiku!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 901

»Proslavimo dan zasjedanja Ustavotvorne Skupštine!«

Da su ovi prvi demokratski izbori bili dobro i savjesno pripremani i pripremljeni i na području bjelovarskog Okruga, kao i u ostalim područjima Jugoslavije govori i tekst plakata kojega ovdje navodimo.

Plakat, MGK

inv. br. 4 905

»OKRUŽNI NARODNI ODBOR
BJELOVAR

tajništvo

Broj: 13322-1945.

Predmet: Zabrana točenja alkoholnih pića na dan 29. i 30. IX 1945.

OGLAS

Pošto se u nedjelju dne 30. rujna o. g. na teritoriju okruga Bjelovar obdržavaju izbori za kotarske, gradske i okružnu Narodnu skupštinu to se u smislu propisa člana 38 Zakona o izboru narodnih poslanika za narodnu skupštinu, zabranjuje svako točenje alkoholnih pića na ovom području i to na dan 29. i 30. rujna 1945. godine. Prekršitelji ovog propisa kaznit će se kaznom do 5,000 Dinara, ili prinudnim radom bez lišenja slobode do 6 mjeseci.

Smrt fašizmu — Sloboda narodu!
Tajnik:

Lalić Tomo, v. r.

Predsjednik:
Stjepan Prvčić,

Plakat, MGK

inv. br. 4 898

»Dom kulture u Koprivnici
Priređuje u korist izbornog fonda Jedinstvene fronte dne 8. studena 1945. u 8 sati navečer u svim prostorijama
»Domoljuba«

ČAJANKU

sa plesom i kratkim programom
Za zakusku i dobru kapljicu pobrinuo se je odbor.

Osim toga biti će i drugih razonoda i veselja

Dođite svi na ovu našu prvu priredbu!«

Plakat, MGK

inv. br. 4 914

Gradski Narodni odbor Koprivnica

OGLAS

U nedjelju 11. studenoga 1945. održat će se izbori narodnih poslanika za Ustavotvornu skupštinu Federativne demokratske Jugoslavije.

Grad Koprivnica imat će trinajst (13) biračkih mjesta i to:

1) biračko mjesto u gostioni Podunajec u Dubovcu za ulice: Dubovački brijeg i Vinica

2) biračko mjesto u gostioni Josipa Benotić, preko puta od Križa na Jelačićevu trgu, za ulice Kanišku, Danicu, Čardu Gibaničnu, Ledinsku, Herešinsku i Prelošku

3) biračko mjesto u gostioni Šafar Josipa na uglu Gajeve (Duge) ulice, za

ulice, Banovac, Severovac, Pavlinsku, Ivanjsku, Marovsku, Gajevu i Dravsku

4) biračko mjesto u gostioni Blažević kod željezničke stanice, za ulice, Varaždinska, Kolodvorska i Močile

5) biračko mjesto u zgradi Gradskog N. O-a (poglavarstvo) 1. kat za ulice: Jelačićev trg, SvilarSKU i Floarijanski trg

6) biračko mjesto u gostioni Krnešić, na uglu ulice Pavla Radića (Lenišćei) i Miklinovca, za ulice Pavla Radića i Miklinovac

7) biračko mjesto u zgradi Vatrogasnog doma u Frankopanskoj ulici, za ulice Frankopansku, Esterovu, Zvonimirov trg, Oružansku, Vječničku, Sokolsku i Matije Gupca

8) biračko mjesto u zgradi omladinskog doma (vila Lendvaj), za ulice Brežanec novi, Brežanec stari, Bjelovarsku, Draganovec, Širovice, Potočnu, Magdalensku i Klaoničku

9) biračko mjesto u zgradi gimnazije 1. kat lijevo, za ulice: Basaričekovu, Dubovac i Križevačku

10) biračko mjesto u zgradi gimnazije 1. kat desno: za ulice Generalsku, Kvaternikovu, Plinarsku, Vinograd Zvirišće i Cvjetnu

11) biračko mjesto u gostioni Ferbežar na uglu Starogradske i Mosne ulice, za ulice: Špoljarsku, Viničku, Crnu Goru, Mosnu i Samostansku

12) biračko mjesto u zgradi Domoljub na Radićevom trgu, za ulice: Radićev trg, Ružinu ulicu, Novu ulicu, Tarašćice i Šenoinu ulicu

13) biračko mjesto u zgradi Gradskog N. O-a (poglavarstvo) prizemno, za ulice: Starčevićev trg, Zrinski trg i Šetališnu ulicu

BOLESNICI IZ GRADSKE JAVNE BOLNICE, KOJIMA JE REDOVNO BIRALIŠTE IZVAN KOPRIVNICE GLASUJU NA V. BIRAČKOM MJESTU U ZGRADI N. O-a (POGLAVARSTVA)

1. KAT

Pripadnici vojnih jedinica glasaju na biračkom mjestu određenim sporazumno između vojne komande i gradske izborne komisije (član 61. zak. o izboru n. p.)

Smrt fašizmu — sloboda narodu!
Gradski narodni odbor Koprivnica

IZVORI I LITERATURA

Grada iz Muzeja grada Koprivnice

Ante Dobrila-Pepo, Prilozi za povijest NOB-a koprivničkog kraja 1941.—1944., Koprivnica 1983.

Franjo Horvatić, Podravina u NOB-u Podravski zbornik 78, str. 5

Franjo Horvatić, Proglasi, leci i plakati, P.Z. 79, str. 42

Antun Stišćak, Sunce slobode zasjalo je u — studenom, Glas Podravine, Koprivnica, broj 43 od 7. studenog 1986.

Antun Stišćak, Oslobođenje u znaku proslave 26. godišnjice Oktobra, »Izvor« — Informativni list radne organizacije Izvor, Koprivnica

Ivanka Štager, Gradski muzej Varaždin

BIBLIOGRAFIJA ČLANAKA O RADNIČKOM POKRETU I NOB-i U VARAŽDINSKOM KRAJU U LISTU »VARAŽDINSKE VIJESTI« 1966 — 1970. (III)

U trećem nastavku bibliografije članaka o radničkom pokretu i NOB-i u varaždinskom kraju koji su objavljeni u »Varaždinskim vijestima« u razdoblju od 1966. do 1970. godine uvršteni su i napisi izašli u listu Kulturno-prosvjetnog vijeća Varaždin »Va-

raždinska lira«, koja se od 5. broja, 4. 3. 1970, izdavala zajedno s »Varaždinskim vijestima«.

Prvi i drugi dio ove bibliografije objavljeni su u Muzejskom vjesniku 9 i 10.